



GUIA PER ALS FONS DEL “PACTE D’ESTAT CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE”

PER ALS ENS LOCALS I COMARCALS

Índex

1. MARC I OBJECTIUS DE LA GUIA.....	2
2. INTRODUCCIÓ (PEVG).....	2
3. CONCEPTUALITZACIÓ I MARC LEGAL A APLICAR.....	4
3.1. NOVES FORMES I ÀMBITS.....	4
3.2. NOUS CONCEPTES CLAU EN LA INTERVENCIÓ	9
4. ALIANCES TERRITORIALS.....	12
4.1. ENS LOCALS MANCOMUNATS.....	12
5. VINCULACIÓ DELS FONDS PEVG AMB LES PRINCIPALS POLÍTIQUES DEL DEPARTAMENT D'IGUALTAT I FEMINISMES.....	14
5.1. NOU PROTOCOL MARC D'ABORDATGE DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES	14
5.2. COMISSIÓ NACIONAL PER UNA INTERVENCIÓ COORDINADA PER A L'ERRADICACIÓ DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES I LA MILLORA DEL TREBALL EN XARXA	15
5.3. ESTRATÈGIA NACIONAL DE PREVENCIÓ DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES	16
6. TEMES I MESURES PRIORITÀRIES PER ALS ENS LOCALS.....	18
7. PROPOSTES D'ACTIVITATS.....	19
8. PROPOSTES DE FUTUR.....	27
9. DOCUMENTS DE SUPORT.....	28

1. Marc i objectius de la Guia

La Guia per a la gestió dels Fons del Pacte d'Estat Contra la Violència de Gènere (a partir d'ara, PEVG) és un document de caràcter pràctic per als ens locals i comarcals amb la finalitat d'assolir aquests 4 objectius:

- Oferir informació sobre el PEVG per als ens locals i comarcals.
- Facilitar informació i orientació en el disseny i desenvolupament de les accions i projectes.
- Treballar en consonància amb el nou model d'abordatge de les violències masclistes i difondre aquest paradigma a tot el territori.
- Compartir un marc comú en les polítiques públiques per a la igualtat de gènere i l'erradicació de les violències masclistes.

2. Introducció (PEVG)¹

Al desembre del 2017 els grups parlamentaris, les comunitats autònomes, les entitats locals i les associacions, així com persones expertes en la matèria, van aprovar el PEVG, d'una durada de 5 anys, amb l'objectiu de dissenyar i aplicar projectes per a l'erradicació de les violències masclistes.

Aquest compromís de tots els partits polítics i institucions es concreta en el suport a mesures i objectius concrets, mesurables i avaluables.

Marc del Pacte d'Estat a escala local

Els Fons del PEVG tenen un impacte en els departaments de la Generalitat de Catalunya i en els ens locals i comarcals.

¹[FolletoPEVGcastweb.pdf \(igualdad.gob.es\)](https://folletoPEVGcastweb.pdf (igualdad.gob.es))

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/pactoEstado/FondoPacto2021.htm>

En el cas dels departaments de la Generalitat de Catalunya, fins a mitjans del 2021, la gestió i coordinació dels projectes finançats amb els Fons del PEVG es feia des de l'Institut Català de les Dones (a partir d'ara, ICD), organisme adscrit, en aquell moment, al Departament de la Presidència. Però, arran del canvi de Govern i la creació del **Departament d'Igualtat i Feminismes**, aquest Departament, especialment la **Direcció General per a l'Erradicació de les Violències Masclistes** (a partir d'ara, DGEVM), assumeix la coordinació, la gestió i el seguiment dels projectes finançats amb aquests Fons.

Els ens locals tenen la seva pròpia distribució, en funció de diverses variables (es poden trobar descrites en el BOE, així com els imports de les transferències)² i també s'han d'ajustar a uns **criteris que el mateix PEVG marca als ens locals** per tal que puguin justificar les accions dutes a terme.

S'hi descriuen:

- Accions de sensibilització de la societat i de prevenció de les violències masclistes.
- Millora de la resposta institucional a les víctimes de violència masclista a través de la coordinació i el treball en xarxa.
- Perfeccionament de l'assistència, ajuda i protecció que s'ofereix a les dones víctimes de violència masclista i als seus fills i filles.
- Intensificació de l'assistència i protecció de menors.
- Impuls de la formació dels diferents agents per garantir la millor resposta assistencial.
- Millora del coneixement per contribuir a la lluita contra tots els tipus de violència i l'aplicació del Conveni d'Istanbul.
- Visualització i atenció de les formes de violència masclista més enllà del context de parella o exparella.

² [Disposición 14370 del BOE núm. 303 de 2020 \(igualdad.gob.es\)](https://www.boe.es/boe/2020/03/31/14370.html)

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/pactoEstado/FondoPacto2021.htm>

[Disposición 14913 del BOE núm. 219 de 2021 \(igualdad.gob.es\)](https://www.boe.es/boe/2021/02/25/14913.html)

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/pactoEstado/FondoPacto2021.htm>

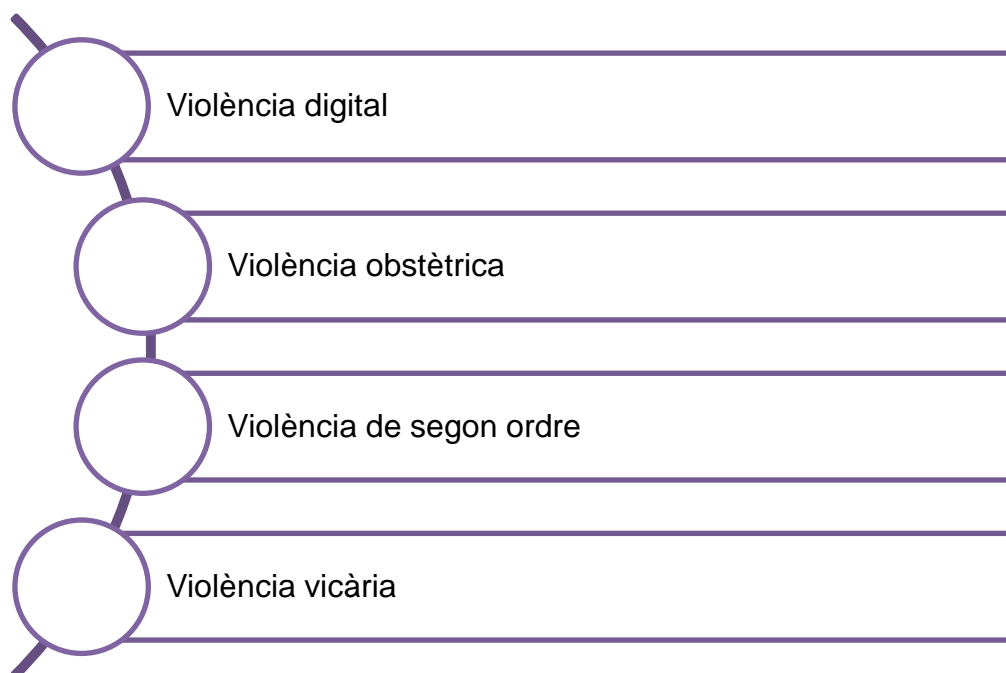
3. Conceptualització i marc legal a aplicar

Cal que les mesures que s'apliquin tinguin en compte el darrer marc de la Llei catalana, que es va modificar el 22 de desembre de 2020, és a dir, que compleixin la Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008 del dret de les dones a erradicar la violència masclista.

3.1. Noves formes i àmbits

La Llei 17/2020, del 22 de desembre, introdueix modificacions, ampliacions de noves formes i nous àmbits de les violències masclistes respecte de la Llei 5/2008.

Noves formes recollides a la Llei 17/2020



La Llei 17/2020 modifica i amplia algunes definicions, com ara:

- **Violència sexual:** comprèn qualsevol acte que atempti contra la llibertat sexual i la dignitat personal de la dona creant unes condicions o aprofitant-se d'un context que, directament o indirectament, imposi una pràctica

sexual sense tenir el consentiment ni la voluntat de la dona, amb independència del vincle que hi hagi entre la dona i l'agressor o agressors. Inclou l'accés corporal, la mutilació genital o el risc de patir-ne, els matrimonis forçats, el tràfic de dones amb finalitat d'explotació sexual, l'assetjament sexual i per raó de sexe, l'amenaça sexual, l'exhibició, l'observació i la imposició de qualsevol pràctica sexual, entre altres conductes.

- *Destaquem que desapareix el concepte d'abús per trencar la percepció restrictiva del Codi penal d'agressió sexual versus abús sexual, i s'inclouen la mutilació genital femenina, els matrimonis forçats i l'explotació sexual.*

La Llei 17/2020 inclou noves formes de violència masclista, com ara:

- **Violència obstètrica i vulneració de drets sexuals i reproductius:** consisteix a impedir o dificultar l'accés a una informació veraç, necessària per a la presa de decisions autònomes i informades. Pot afectar els diferents àmbits de la salut física i mental, incloent-hi la salut sexual i reproductiva, i pot impedir o dificultar a les dones prendre decisions sobre llurs pràctiques i preferències sexuals i sobre llur reproducció i les condicions en què es duu a terme, d'acord amb els supòsits inclosos en la legislació sectorial aplicable. Inclou l'esterilització forçada, l'embaràs forçat, l'impediment de l'avortament en els supòsits legalment establerts i la dificultat per accedir als mètodes contraceptius, als mètodes de prevenció d'infeccions de transmissió sexual i del VIH, i als mètodes de reproducció assistida, com també les pràctiques ginecològiques i obstètriques que no respectin les decisions, el cos, la salut i els processos emocionals de la dona.
- **Violència digital:** consisteix en els actes de violència masclista i misogínia en línia comesos, instigats, amplificats o agreujats, en part o totalment, amb l'ús de tecnologies de la informació i de la comunicació, plataformes de xarxes socials, webs o fòrums, correu electrònic i sistemes de missatgeria instantània i altres mitjans semblants que afectin la dignitat i els drets de les dones. Aquests actes causen danys psicològics i, fins i

tot, físics; reforcen estereotips; danyen la dignitat i la reputació; atempten contra la privacitat i la llibertat d'obrar de la dona; li causen pèrdues econòmiques, i obstaculitzen la seva participació política i la seva llibertat d'expressió.

- **Violència de segon ordre:** consisteix en la violència física o psicològica, les represàlies, les humiliacions i la persecució exercides contra les persones que donen suport a les víctimes de violència masclista. Inclou els actes que impedeixen la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació de les dones en situació de violència masclista.
- **Violència vicària:** consisteix en qualsevol tipus de violència exercida contra els fills i filles amb la finalitat de provocar dany psicològic a la mare. S'entén que les diverses formes de violència masclista són també violència contra la dona quan s'exerceixin amb l'amenaça o la causació de violència física o psicològica contra el seu entorn afectiu, especialment contra els fills i filles o altres familiars, amb la voluntat d'afligir la dona.
 - *En aquesta violència exercida contra les filles i els fills amb la finalitat de provocar dany psicològic a la mare, de manera que, a més de la violència directa que reben les filles i els fills en el context de la violència masclista, hi ha la finalitat de fer mal a la mare, la qual cosa esdevé un atemptat contra la maternitat i la infància.*

Respecte els àmbits de les violències masclistes, es mantenen l'àmbit de la parella i l'intrafamiliar, i s'amplia l'àmbit laboral amb la manifestació anomenada **discriminació per embaràs o maternitat**, que consisteix en tot tracte desfavorable a les dones relacionat amb l'embaràs o la maternitat, existent o potencial, que comporti una discriminació directa i una vulneració dels drets fonamentals a la salut, a la integritat física i moral i al treball.

També s'amplia l'àmbit, ja existent, anomenat **social o comunitari** amb les manifestacions següents:

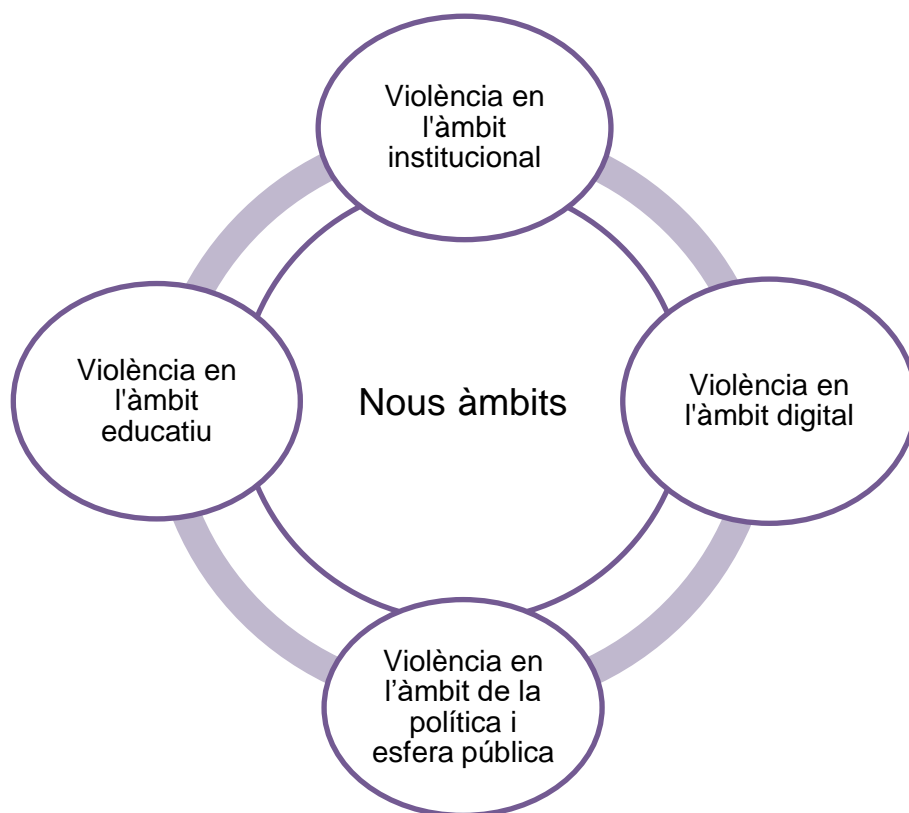
- **Femicidis:** els assassinats i homicidis de dones per raó de gènere, les induccions al suïcidi i els suïcidis com a conseqüència de la pressió i violència exercida cap a la dona.
- Agressions per raó de gènere.
- Vexacions, tractes degradants, amenaces i coaccions en l'espai públic.
- Restriccions o privacions de llibertat a les dones d'accés a l'espai públic o als espais privats, a activitats laborals, formatives, esportives, religioses o lúdiques, i també restriccions a l'expressió en llibertat pel que fa a llur orientació sexual, expressió i identitat de gènere, o a llur expressió estètica, política o religiosa.
- Represàlies pels discursos i expressions individuals i col·lectius de les dones que reclamen el respecte de llurs drets i, també, expressions i discursos públics que fomentin, promoguin o incitin, directament o indirectament, l'hostilitat, la discriminació o la violència envers les dones.

S'incorporen nous àmbits (dels 5 àmbits que presentava la Llei 5/2008 fins als 9 àmbits que incorpora la Llei 17/2020):

- **Les violències digitals esdevenen un nou àmbit i, com ja s'ha explicat, també una nova forma de violència:** es produeix a les xarxes de comunicació digitals, enteses com a nova àgora d'interacció, participació i governança per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació. Entre altres pràctiques, inclou el ciberassetjament, la vigilància i el seguiment, la calúmnia, els insults o les expressions discriminatòries o denigrants, les amenaces, l'accés no autoritzat als equips i comptes de xarxes socials, la vulneració de la privacitat, la manipulació de dades privades, la suplantació d'identitat, la divulgació no consentida d'informació personal o de continguts íntims, el dany als equips o canals d'expressió de les dones i dels col·lectius de dones, els discursos d'incitació a la discriminació envers les dones, el xantatge de caràcter sexual per canals digitals i la publicació d'informació personal amb la intenció que altres persones agredeixin, localitzin o assetgin una dona.

- **Violència en l'àmbit institucional:** accions i omissions de les autoritats, el personal públic i els agents de qualsevol organisme o institució pública que tinguin per finalitat retardar, obstaculitzar o impedir l'accés a les polítiques públiques i a l'exercici dels drets que reconeix aquesta Llei per assegurar una vida lliure de violència masclista, d'acord amb els supòsits inclosos en la legislació sectorial aplicable. La manca de diligència deguda, quantitativa i qualitativa, en l'abordatge de la violència masclista, si és coneguda o promoguda per les administracions o esdevé un patró de discriminació reiterat i estructural, constitueix una manifestació de violència institucional. Aquesta violència pot provenir d'un sol acte o pràctica greu, de la reiteració d'actes o pràctiques de menor abast que generen un efecte acumulat, de l'omissió d'actuar quan es conegui l'existència d'un perill real o imminent, i de les pràctiques o omissions revictimitzadores. La violència institucional inclou la producció legislativa i la interpretació i aplicació del dret que tingui per objecte o provoqui aquest mateix resultat. La utilització de la síndrome d'alienació parental també és violència institucional.
- **Violència en l'àmbit de la vida política i l'esfera pública de les dones:** accions i omissions de les autoritats, del personal públic i dels agents de qualsevol organisme o institució pública que tinguin per finalitat retardar, obstaculitzar o impedir l'accés a les polítiques públiques i a l'exercici dels drets que reconeix aquesta mateixa Llei per assegurar una vida lliure de violència masclista, d'acord amb els supòsits inclosos en la legislació sectorial aplicable.
 - *En aquest cas, la violència masclista es produeix en espais de la vida pública i política, com les institucions polítiques i les administracions públiques, els partits polítics, els mitjans de comunicació o les xarxes socials.*
- **Violència en l'àmbit educatiu:** qualsevol tipus de violència que es produeix en l'entorn educatiu, entre els membres de la comunitat educativa. Es pot produir entre alumnes de la mateixa edat, de major

d'edat a menor d'edat o viceversa. Inclou l'assetjament, l'abús sexual i el maltractament físic, sexual, psíquic o emocional. Entre aquestes violències n'hi ha que es produeixen per raó de gènere o d'identitat sexual.



3.2. Nous conceptes clau en la intervenció

Les modificacions de l'art. 3 de la Llei 17/2020 incorporen els conceptes següents:

Interseccionalitat

La Llei 17/2020 defineix *interseccionalitat* o *intersecció d'opressions* com la concurrència de la violència masclista amb altres eixos de discriminació, com l'origen, el color de la pell, el fenotip, l'ètnia, la religió, la situació administrativa, l'edat, la classe social, la precarietat econòmica, la diversitat funcional o psíquica, les addiccions, l'estat serològic, la privació de llibertat o la diversitat sexual i de gènere, que fa que impactin de manera agreujada i diferenciada. La interacció

d'aquestes discriminacions ha d'ésser tinguda en compte a l'hora d'abordar la violència masclista.

La *interseccionalitat* (Crenshaw, 1989) és una aportació dels feminismes no hegemònics, els quals la consideren crucial per defensar els drets humans de les dones, en particular, per lluitar a favor de la igualtat i la no-discriminació. Indiquen que no s'ha de confondre la discriminació múltiple, que suma eixos, amb la interseccional, que identifica discriminacions específiques.

Els 6 eixos de discriminació i opressió del poder patriarcal són els següents:

- **Masclisme:** conjunt d'idees, actituds i pràctiques basades en una atribució cultural apresada de falsa superioritat dels homes sobre les dones. És la ideologia dominant del patriarcat.
- **Racisme:** segons Casaús (2010), valoració generalitzada i definitiva d'unes diferències, biològiques o culturals, reals o imaginàries, pel benefici d'un grup i en detriment d'un altre, amb la finalitat de justificar una agressió i un sistema de dominació.
- **LGBTI-fòbia:** idees, actituds i fets relacionats amb la intolerància, la discriminació i el rebuig a lesbianes, gais, transexuals, bisexuals, intersexuals i queer, per raó d'orientació sexual o identitat de gènere.
- **Capacitisme:** tendència a situar les persones sense discapacitat com a norma social i a obligar les persones amb discapacitat a adaptar-se a aquesta norma.
- **Imperialisme:** sistema polític i econòmic d'un país amb una indústria forta i un exèrcit poderós que domina i explota un altre. La ideologia que sustenta aquest sistema està basada en l'esclavitud i l'explotació, i la imposició de la cultura del país dominant, amb la consegüent vulneració dels drets de les minories i destrucció de la interculturalitat.

- **Classisme:** discriminació en funció de la classe social, un prejudici que fa que membres de grups d'estatus elevat vulguin frenar les oportunitats o tinguin un concepte negatiu d'aquells individus de grups de menor estatus socioeconòmic. El classisme es dona tant en l'àmbit personal (una persona o grup) com l'estructural, quan el sistema afavoreix la divisió en classes i perjudica els de la classe treballadora privant-los dels drets.

MASCLISME
RACISME
LGTBI-FÒBIA
CAPACITISME
IMPERIALISME
CLASSISME

Cal tenir presents tots els altres eixos d'opressió, com ho són l'edatisme, l'aporfobia, la grassofòbia, etc. Aquests eixos d'opressió travessen els cossos, les vides i les interaccions de les persones pel fet de viure en una societat patriarcal.

Diligència deguda

Segons la Llei, entenem per diligència deguda l'obligació dels poders públics d'adoptar mesures legislatives, i de qualsevol altre ordre, per actuar amb l'agilitat i eficiència necessàries i assegurar-se que les autoritats, el personal, els agents, les entitats públiques i els altres actors que actuen en nom d'aquests poders públics es comportin d'acord amb aquesta obligació, amb vista a *prevenir, investigar, perseguir, castigar i reparar* adequadament els actes de violència masclista i protegir-ne les víctimes.

Consentiment sexual

Segons la Llei, el consentiment sexual és la voluntat expressa, emmarcada en la llibertat sexual i en la dignitat personal, que dona pas i avala l'exercici de pràctiques sexuals. La prestació del consentiment sexual s'ha de fer des de la

llibertat, ha de romandre vigent durant tota la pràctica sexual i està acotada a una persona o a diverses persones, a unes determinades pràctiques sexuals i a unes determinades mesures de precaució, tant davant d'un embaràs no desitjat com d'infeccions de transmissió sexual. No hi ha consentiment si l'agressor crea unes condicions o s'aprofita d'un context que, directament o indirectament, imposin una pràctica sexual sense comptar amb la voluntat de la dona.

4. Aliances territorials

4.1. Ens locals mancomunats

En aquest apartat trobareu informació sobre la possibilitat de mancomunar-se amb altres ajuntaments i entre comarques per tal de poder executar projectes més grans i amb més capacitat d'impacte.

En primer lloc, els ajuntaments han d'aportar, amb caràcter previ a la transferència dels Fons, el conveni, l'acord o l'instrument jurídic pel qual s'hagin constituït com a "ens locals" (l'informe ha d'estar degudament signat electrònicament pel responsable de l'òrgan gestor).

En segon lloc, els ajuntaments han d'acreditar que estan constituïts per a la prestació de serveis públics municipals, entre els quals s'inclouen els serveis per a la promoció de l'erradicació de les violències masclistes, o bé que s'han creat específicament per a la realització de programes o projectes carregats als Fons rebuts per al compliment del PEVG.

Els ajuntaments mancomunats han de fer una única justificació, signada per tots els ajuntaments associats, mitjançant la presentació de 3 documents:

- a) Model d'estat d'execució signat, en què s'ha de fer constar la informació financera dels projectes realitzats amb aquests Fons.

- b) Informe final signat en què s'ha de fer constar que les actuacions s'han dut a terme mitjançant altres entitats locals. S'ha de fer un resum del contingut del projecte que especifiqui quins ajuntaments els han executat; les dates en què s'han realitzat els projectes; les dades sobre la població beneficiària de les actuacions dutes a terme; la valoració del projecte, i les dificultats identificades, entre d'altres. Aquest informe ha d'estar signat pels ajuntaments que formen la mancomunitat.
- c) Declaració responsable del compliment dels requisits en matèria de publicitat signada per la persona funcionària responsable de les funcions públiques de secretària o secretària-intervenció corresponents.

Tota la documentació per a la justificació dels Fons s'ha de presentar mitjançant sistemes de signatura electrònica i per mitjans electrònics, de conformitat amb el que preveu l'art. 14.2 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, en els termes que s'estableixin en la resolució de transferències.

La justificació la farà cada ajuntament mitjançant la presentació dels 3 documents esmentats emesos pel secretari/ària o l'interventor/a de cadascun dels ajuntaments que hagin rebut els Fons i que s'hagin executat mitjançant aquestes entitats locals.

Quan es produeixi l'execució a través de les entitats supramunicipals, aquestes hauran de presentar una única justificació signada per tots els municipis afectats.

Recomanem la lectura extensa dels criteris i del procediment de justificació que facilita el Ministeri [Fondos Pacto de Estado 2021 - Delegación del Gobierno contra la Violencia de Género \(igualdad.gob.es\)](https://www.igualdad.gob.es/)

5. Vinculació dels fons PEVG amb les principals polítiques del Departament d'Igualtat i Feminismes

5.1. Nou protocol marc d'abordatge de les violències masclistes

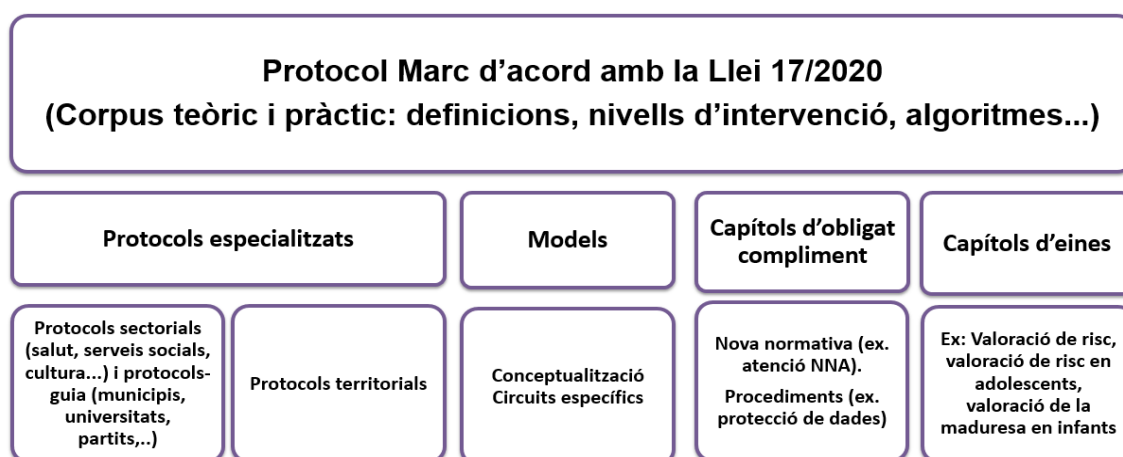
S'està treballant en un nou model d'abordatge de les violències masclistes. En aquest apartat resumim algunes de les seves característiques principals.

El nou model d'abordatge és un nou paradigma que exigeix reorganitzar cadascuna de les fases d'intervenció: prevenció, intervenció, protecció, recuperació i reparació, i els serveis que s'encarreguen d'aquestes funcions.

L'abordatge de les violències masclistes no és una qüestió purament tècnica, ja que, en primer lloc, s'ha de fer un abordatge des de la vessant política que posi el paradigma de la visió reparadora del dany al centre. Així, quan parlem de nou protocol marc no parlem exclusivament de com estan configurats els serveis, sinó de com podem i com articulem la resposta institucional i comunitària.

Les necessitats de les dones han de concretar-se en cada cas, segons el context específic, amb **perspectiva interseccional**. Això vol dir que, per identificar les necessitats de les dones, hem de tenir en compte les interseccions del gènere amb la classe social, les procedències ètnicoracials, de nacionalitat, la situació administrativa, l'edat, la diversitat funcional, i la resta de categories incorporades a l'article 3.k de la Llei 5/2008 del dret de les dones a erradicar la violència masclista, modificada per la Llei 17/2020.

Protocol marc 2008	Protocol marc 2022
Marc normatiu estatal i català	Marc normatiu internacional, europeu, estatal i català Jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans i del Comitè de la CEDAW Recomanacions d'organismes internacionals
Coordinació i cooperació institucional	La deguda diligència qualifica com ha de ser la coordinació i cooperació interinstitucional per no revictimitzar
Transversalitat	Transversalitat + interseccionalitat
Objectiu de fer seguiment i avaluació de l'aplicació del protocol i dels circuits	Fer efectius els compromisos assumits Promoure una cultura de rendició de comptes Avaluar cada 2 anys tota la xarxa d'atenció



5.2. Comissió nacional per a una intervenció coordinada per a l'erradicació de les violències masclistes i la millora del treball en xarxa

El Departament d'Igualtat i Feminismes ha impulsat una modificació del Decret 60/2010, d'11 de maig, de la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra la Violència Masclista (a partir d'ara, CNVM), amb l'objectiu que esdevingui un *autèntic òrgan operatiu, coordinador i investigador* d'acord amb el nou model d'abordatge de les violències masclistes, ja que el nou òrgan adscriptor de la CNVM és la Secretaria de Feminismes i la DGEVM.

Tots els territoris tindran una mesa institucional (MI), una comissió tècnica (CT) i uns grups de treball (GT). La CNVM tindrà un grup de seguiment tècnic que actuarà com a grup motor de la Comissió.

Es vol aconseguir que la CNVM sigui el màxim òrgan per a la coordinació de les polítiques contra les violències masclistes.

Després d'analitzar les diferents avaluacions externes dutes a terme en els diferents circuits i d'acord amb el funcionament de la CNVM, volem introduir millores, sobretot en la representació i composició (augmentar les vocalies), el reglament, la participació i la comunicació entre els diferents components de la CNVM (millorar la comunicació en tots els àmbits i direccions).

Els grups de treball de la CNVM s'han redefinit, se n'han creat 6 nous, i els existents passaran a integrar-se en aquests grups:

- GT d'Anàlisi dels Feminicidis.
- GT de Prevenció (que impulsi l'estratègia nacional de prevenció).
- GT de Formació.
- GT d'Avaluació (imprescindible per situar la diligència deguda i la rendició de comptes).
- GT de Casos d'Alta Complexitat.
- GT d'Eines.

L'aposta per potenciar el treball en xarxa passa necessàriament per una reformulació de la metodologia per tal d'aconseguir més operativitat dels circuits territorials, posar en valor el coneixement del territori i l'especificitat dels recursos existents i detectar les dificultats en la intervenció dels casos, les mancances i les incidències.

5.3. Estratègia nacional de prevenció de les violències masclistes

El Departament d'Igualtat i Feminismes està treballant en l'elaboració d'una estratègia nacional de prevenció contra les violències masclistes i **un pla estratègic que entén la prevenció de forma estructural**, és a dir,

transformadora i interseccional, que posi el focus en les causes estructurals de les violències masclistes i analitzi les interseccions amb tots els eixos de discriminació.

Només podem entendre aquesta prevenció estructural des d'un gran consens, que és des d'on volem erradicar d'arrel les causes estructurals d'una greu vulneració dels drets humans universals, com són les violències masclistes, i aconseguir una transformació radical a gran escala de tota la societat.

Aquesta estratègia nacional de prevenció està emmarcada sota el paradigma del nou model d'abordatge de les violències masclistes i tots els canvis que això generarà.

La prevenció actuarà en diferents àmbits (individual, social, institucional i comunitari) i en diferents eixos. Un d'aquests eixos imprescindibles és l'educació sexual amb perspectiva feminista.

L'estratègia nacional de prevenció promourà mesures, actuacions, serveis i programes per a totes les formes i àmbits de les violències masclistes, que prevegi tota la diversitat de dones i l'especificitat de cada col·lectiu (dones racialitzades, dones amb diversitat funcional, dones joves, dones grans, etc.) i que mobilitzi els homes en la seva responsabilització i transformació, amb la promoció de les masculinitats antipatriarcals, el compromís amb les lluites feministes i el rebuig als privilegis masclistes.

Prevenió des de l'enfocament de VM com a problema individual	Prevenió des de l'enfocament de VM com a problema social
Prevenió a nivell individual, com a fets puntuals	Prevenió des d'una perspectiva àmplia: conjunt d'actuacions en diversos àmbits
Focus en el risc de patir violència de cada dona. Sovint es posa el focus en la reincidència o avaluació de riscos	Focus en els múltiples factors socials que causen aquestes violències
No reconeixement de les dones com a agents actives de transformació	Reconeixement de les dones com a agents actives de transformació
Limitacions en l'abordatge interseccional	Abordatge interseccional de les violències masclistes
Educació sexual no garantida	Educació sexual com a element central de la prevenció

6. Temes i mesures prioritàries per als ens locals

Temes prioritaris

Dels apartats anteriors es poden extreure alguns dels temes prioritaris de cara a pensar i organitzar les accions del PEVG:

- Formes i àmbits de la Llei 17/2020:
 - Violències sexuals, des d'un abordatge de drets, sense fomentar la por ni el terror sexual i d'acord amb el nou protocol marc que es presentarà a partir del maig de 2022.
 - Violències institucionals i diligència deguda.
 - Violències digitals. Autoprotecció i xarxa de suports virtuals.
- Interseccionalitat: cal tenir en compte els diferents eixos de discriminació en la intervenció i treball de lluita contra les violències masclistes.

Recomanacions en prevenció

- Quan emprenem una acció de prevenció i sensibilització, cal pensar quina de les causes estructurals de les violències masclistes volem debilitar o atacar, així com quina fórmula o format de l'acció pot tenir més impacte.
- Quan pensem en les professionals o entitats que volem que executin l'acció, cal que coneguem la seva trajectòria, l'expertesa en la temàtica concreta i el bagatge relacionat amb el moviment feminista i/o la lluita pels drets de les dones en els diferents territoris de Catalunya.

Recomanacions en reparació

- És important pensar la reparació en termes amplis i en diferents nivells: individual, comunitari, laboral, etc.
- Exposar la reparació en el marc de la restitució dels drets que han estat vulnerats per les violències: autonomia, seguretat, accés a la justícia, dignitat, etc.

Recomanacions en formació

- És important que la formació pugui ser capacitadora i poder treballar, especialment, els mites i estereotips de forma vivencial.
- Cal especialitzar les formacions per a cada sector professional i treballar de forma conjunta aspectes interdisciplinaris.

7. Propostes d'activitats

A continuació presentem algunes activitats concretes:

Marc de la sensibilització

- Campanyes de sensibilització coordinades amb altres ens locals i consells comarcals. Aquestes campanyes han d'estar alineades amb l'estratègia nacional de prevenció de les violències masclistes que es desenvoluparà durant l'any 2022. Totes les administracions i institucions polítiques han

de dissenyar aquestes campanyes amb l'objectiu de sensibilitzar la ciutadania en el fet que la violència no és justificable ni tolerable, per tal d'impedir la seva normalització.

- Sensibilització en el marc de l'oci, com ara:
 - Protocols que situen aquesta [GUIA PER A L'ELABORACIÓ DE PROTOCOLS DAVANT LES VIOLÈNCIES SEXUALS EN ESPAIS PÚBLICS D'OCI](#). Prado Soto, N.; Pineda Lorenzo, M.; Zbairi Pardillo, N. E.; Creación positiva.. Llibreria de la Diputació (diba.cat)
 - Observatorio Noctambul@s: [Guía 7 PASOS PARA CONSTRUIR UN PLAN DE ABORDAJE DE LAS VIOLENCIAS SEXUALES EN ESPACIOS FESTIVOS - Drogas&Genero \(drogasgenero.info\)](#)
- Sensibilització en temes preventius, com ara:
 - Agència Catalana de Joventut: campanya “Trenca amb la norma” <https://www.youtube.com/watch?v=Mcrug0nKTFw>
I la campanya #Malamente https://www.youtube.com/watch?v=hb_UE0PEVf0
- Festival de música feminista: organitzar un festival de música en què poder donar visibilitat a grups de dones, independentment de l'estil musical (punk, rock, trap, pop, cant coral, solistes, cantautores, etc.) i incloure en l'organització de l'esdeveniment un Punt Lila per prevenir, detectar i atendre situacions de violències masclistes, especialment violències sexuals.
- Cicle cinefòrum en format aire lliure i/o itinerant per diferents municipis a partir d'alguna producció audiovisual sobre sensibilització contra violències masclistes que ofereixi un espai de debat i reflexió per tal de compartir opinions, vivències i reivindicacions.

- Actuacions culturals i festes majors municipals: garantir la presència de dones artistes, poetesses i músiques en les diferents actuacions, fomentar la diversitat de referents femenins i d'estils musicals, facilitar la participació de les dones i les seves bandes de música als escenaris, treballar amb qui dissenya les programacions dels festivals per trencar amb els mites i discursos de segregació sexual dels públics i bandes, i promocionar els grups musicals formats per dones.
- Impremta i distribució de materials informatius, aprofitant els elements i/o objectes comuns utilitzats en els comerços i botigues i de sensibilització sobre les violències masclistes, difusió dels telèfons de contacte dels serveis i recursos d'informació i atenció del territori. Reforçar la visibilitat d'aquesta informació als espais públics dels diferents municipis i a la xarxa d'establiments comercials.
- Sensibilització a col·lectius específics amb campanyes especialitzades per la tipologia de servei, pensant tant en les persones usuàries dels serveis com en les professionals que hi treballen, com ara:
 - Conductors/ores de la xarxa de transports públics i col·lectiu de taxistes.
 - Comerç local.
 - Personal d'oci nocturn.
 - Restauració.
 - Allotjaments rurals.
 - Cases de colònies.
 - Empresaris i empresàries.
- Campanyes de senyalística fixa o mòbil: dissenyar i difondre pancartes amb missatges sobre dies internacionals i campanyes específiques; fomentar les intervencions en l'espai públic, per exemple, amb propostes per pintar murals en diferents espais dels municipis, i senyalística a les entrades dels municipis que indiquin el seu posicionament sobre les violències masclistes i qui les exerceixen, amb missatges com: "municipi

lliure de violència”, “masclistes, aquí no sou benvinguts”, etc. En aquesta línia, aprofitar que a l'entrada o al nucli de molts municipis hi ha pantalles informatives per compartir missatges contra les violències masclistes i projectar les diferents campanyes.

- Campanyes en espais públics municipals sobre les violències sexuals adreçades a tota la població, amb especial atenció en els homes i nois. Focalitzant els continguts de les campanyes en les causes subjacents de les violències sexuals, com la cultura de la violació i el patriarcat, les violències sexuals com a violències masclistes
- Campanyes que donin pautes i recomanacions sobre què s'ha de fer si es produeix una situació de violència d'aquest tipus.
- Revisió de llibres a les biblioteques municipals/comarcals, per garantir catàlegs amb materials no sexistes, llibres actualitzats sobre violències masclistes, etc. Oferir els serveis del Centre de Documentació ICD, i oferir-ne el servei de préstec, també interbibliotecari.
- Revisió de joguines i jocs a escoles bressols municipals, centres educatius infantils i de primària, centres oberts, ludoteques municipals i sales d'espera dels CAPs (zona de pediatria), per garantir que siguin joguines no sexistes.

Marc de la prevenció

- App preventiva Tabú: aplicació desenvolupada per l'ICD, la Direcció General de Joventut, la Cooperativa Candela (elaboració de continguts i formacions) i La Bonne - Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaison (disseny i eines web). [Inici \(tabu.cat\)](http://inici.tabu.cat)
- Xerrades/tallers/espais de debat i reflexió, etc. adreçats a joves i adolescents sobre prevenció de les violències masclistes, promoció de masculinitats antipatriarcals, que es podrien fer a través d'espais no formals, com l'oci i la cultura.

- Punts liles: homogeneïtzació de projectes. Formació a tots els ens locals sobre les violències sexuals i tot tipus de violències masclistes en espais d'oci nocturn. Elaboració de material específic i revisió del material previ existent per repartir als punts liles de tots els municipis. Comunicació similar per garantir una detecció fàcil (carpes, etc.).
 - Aquesta formació i aquest material han d'anar adreçats a tots els operadors i operadores que intervenen en cadascun dels esdeveniments, sigui l'Administració pública, serveis externs o entitats. Exemple: Recomanacions per a l'abordatge d'agressions sexistes i de violències sexuals en espais públics d'oci i festius de les Terres de l'Ebre, 2018 (ICD).
- Tallers d'autodefensa feminista itinerants pels municipis de la comarca, que es poden oferir, per exemple, com a activitat extraescolar per a adolescents i joves.
- Disseny, elaboració i difusió de materials informatius adreçats a famílies amb fills i filles adolescents sobre violències masclistes i sexualitat amb perspectiva feminista, i també sobre on poden rebre orientació.
- Realització de presentacions itinerants de llibres feministes, obres de teatre relacionades amb les violències masclistes o protagonitzades per dones supervivents, tot facilitant una llista d'autores i contactes.
- Protocol d'urbanisme amb perspectiva feminista contra les violències sexuals per repensar i transformar els espais públics des de la perspectiva feminista. Per exemple, fer marxés exploratòries, avaluacions diagnòstiques dels espais urbans que generen més percepció d'inseguretat entre les dones i formulació de propostes, millorar la il·luminació urbanística, ampliar el nombre d'estacions i els horaris de les bicicletes públiques, revisar i ampliar els horaris i les rutes dels autobusos nocturns urbans i interurbans, fer parades a petició, etc.

- Coeducació amb els contes infantils: dinàmiques per desmuntar els contes infantils que reproduïxen els rols estereotipats de la socialització tradicional de gènere, com ara:
 - [Explicam-un-conte -versio-x-difondre.pdf \(coeducaccio.coop\)](#)
- Promoció de presentacions i tallers de contes alternatius amb mirada feminista interseccional, com ara:
 - La Cenicienta que no quería comer perdices.
 - Cuentos para antes de despertar.
 - Pessigolles.
 - Crida ben fort, Estela.
 - Contes lliures per a nenes i nens lliures.
 - La princesa, el drac i el cavaller desarmat.
 - Els homes plorem.
- Revisió dels contes tradicionals per adaptar els contes clàssics al món actual, amb l'objectiu de qüestionar els estereotips i mites que transmeten, obrir debats amb la mainada, qüestionar allò establert, i explicar nous models trencant la socialització tradicional de gènere. Els contes, que han estat i són una eina cabdal en els processos de socialització en la infància, transmeten imatges concretes als infants, i aquest missatge no és gens neutre. Quan parlem de contes tradicionals, la imatge mental que van generant és molt diferent si l'infant és nen o nena. L'elaboració de contes propis que trenquen amb els estereotips tradicionalment patriarcals i la revisió crítica dels contes tradicionals permet qüestionar els mites, els rols i els estereotips subjacents al sistema sexe-gènere que ha permès i reproduït les violències masclistes estructurals de la nostra societat.
- En aquesta línia de treballs de prevenció amb infants des d'una vessant lúdica, també es poden fomentar accions creatives, com els concursos de contes o la reescriptura de contes tradicionals, adreçats a primària o secundària, i valorar la perspectiva feminista i interseccional en les bases i fomentar referents i personatges amb masculinitats no hegemòniques i

antipatriarcal. Aquestes activitats es poden impulsar des de les biblioteques, les escoles, els casals de joves, etc., però també pot ser un projecte comarcal o local de cada municipi o territori.

Marc de la formació

- Impuls de la formació en perspectiva de gènere i violències masclistes a diferents col·lectius professionals. Pot resultar especialment interessant:
 - Potenciar la creació de borses de professionals en l'àmbit de la traducció i interpretació (llengües diverses, llengua de signes, lectura fàcil,...) i també de la mediació cultural formades en perspectiva de gènere i violències masclistes.
 - Formar els professionals de la xarxa de serveis socials per professionals contractades a través del PEVG o d'entitats especialitzades.
 - Formar les persones treballadores d'atenció al públic: oficines d'atenció ciutadana, registres municipals, personal administratiu d'atenció al públic, consergeria, policia local, personal de seguretat, etc.
 - Dur a terme formació sobre masculinitats antipatriarcal i intervenció amb homes per professionals contractades a través del PEVG o d'entitats especialitzades en la temàtica.
- Impuls d'estudis i diagnòstics sobre la situació de les violències masclistes amb perspectiva interseccional al territori.
- Realització de càpsules formatives feministes a les xarxes socials dirigides a joves, explicades de forma amena i engrescadora, per part d'alguna persona influenciadora (*influencer*) que tingui molt impacte en el jovent.

Marc de la coordinació i treball en xarxa

- Formació sobre la metodologia del treball en xarxa i el model de la centralitat del cas.
- Treball conjunt amb l'Agència Catalana de la Joventut per millorar la formació especialitzada dirigida a professionals que treballen amb joves, en relació amb la prevenció, sensibilització i detecció de les violències masclistes entre els i les joves de la comarca. Contacte i coordinació amb els instituts de secundària i els serveis d'atenció d'adolescents i les seves famílies.
- Creació d'espais de treball i reflexió del personal pels homes de diferents serveis municipals sobre les masculinitats antipatriarcal per activar la responsabilització dels homes i generar nous referents contraris a la masculinitat hegemònica.
- Formació i supervisió d'equips de professionals que estan a primera línia i exposats a la violència de segon ordre.
- Els serveis i recursos de la xarxa d'atenció i recuperació integral distribuïts per tot el territori català ofereixen informació, orientació i assessorament en diferents àmbits. La capil·laritat d'aquests serveis en totes les demarcacions com un recurs de proximitat ha facilitat l'accés de les dones a aquests recursos, referents en matèria d'igualtat i violències masclistes. [Cal garantir l'autocura de les professionals i els serveis especialitzats](#), i facilitar un espai d'acompanyament, de reflexió i de cura professional, enfortint les sinergies de la xarxa, atenent les especificitats territorials i facilitant la posada en comú d'eines i estratègies d'abordatge de les violències masclistes entre professionals, d'acord amb les necessitats reals dels seus serveis i de les professionals.

Marc de l'atenció i recuperació

- Creació de recursos de suport per a l'atenció de les violències masclistes en els serveis municipals (espais grupals, tallers, etc.).
- Creació de xarxes de suport i/o de mentories entre dones supervivents a les violències masclistes.

- Creació de productes audiovisuals i culturals que visibilitzin la resiliència de les dones supervivents a les violències masclistes.

8. Propostes de futur

En una propera guia per al 2023 es podrà baixar molt més al detall d'algunes de les línies o direccions per dur a terme les accions del PEVG, perquè s'haurà aprovat una estratègia nacional de prevenció contra les violències masclistes.

Aquesta estratègia necessitarà el màxim consens social i institucional, i els ens locals són fonamentals per desplegar-la. Una estratègia de prevenció estructural és un repte, perquè caldrà defensar-la i argumentar el seu contingut davant les resistències pròpies del patriarcat.

Aquesta estratègia haurà d'establir uns criteris, unes línies prioritàries i una organització d'aquestes mateixes línies. També caldrà harmonitzar, al màxim, els recursos per optimitzar-los i aconseguir el màxim impacte en la població.

Us recordem que estem a la vostra disposició per a qualsevol consulta o dubte que us sorgeixi. També podeu contactar amb nosaltres si teniu alguna proposta o si necessiteu trobar algun espai de coordinació o resolució de dubtes per mitjà del correu:

erradicacioviolenciasmasclistes.igualtat@gencat.cat

9. Documents de suport

- Estudis impulsats per l'Institut Català de les Dones:

[Les violències masclistes en les dones grans, una aproximació feminista i interseccional](#)

[Diagnòstic de necessitats específiques per a l'abordatge de les violències masclistes en les dones amb discapacitat i propostes d'actuació.](#)

[Les conseqüències del feminicidi en la violència masclista: anàlisi de les necessitats de filles, fills i familiars per a noves propostes d'intervenció integral a Catalunya.](#)

[Les ciberviolències masclistes.](#)

[Diagnosi sobre l'ús que fan les dones migrades dels serveis d'atenció a les violències masclistes.](#)

- [Explica'm un conte](#)
- [Guia per a l'elaboració de protocols davant les violències sexuals en espais públics d'oci](#)
- [Guía 7 PASOS PARA CONSTRUIR UN PLAN DE ABORDAJE DE LAS VIOLENCIAS SEXUALES EN ESPACIOS FESTIVOS - Drogas&Genero \(drogasgenero.info\)](#)
- [Només Sí és Sí. Recomanacions per a l'abordatge d'agressions sexistes i de violències sexuals en espais públics d'oci i festius de les Terres de l'Ebre](#)